

Place Oświęcimia

The squares of Oświęcim

Przestrzenie publiczne miasta – place, ulice, parki – definiują jego przestrzeń, decydują o czytelności i urodzie układu urbanistycznego, sprzyjają tworzeniu sieci kontaktów społecznych. Jakość tych przestrzeni wpływa na odbiór miasta przez przybyszów z zewnątrz i na jakość życia stałych mieszkańców. Stało się oczywiste, że atrakcyjna przestrzeń publiczna, w której ludzie dobrze się czują, lubią spotykać znajomych i odpoczywać, podnosi wartość otaczających ją obszarów w sensie również czysto ekonomicznym. Wpływa na aktywność właścicieli otaczających budynków, przyciąga inwestorów, powoduje wymianę funkcji i podniesienie estetyki obiektów. Warto podkreślić fakt, że bardzo często nowe przestrzenie w miastach niemieckich, angielskich czy skandynawskich powstają dzięki aktywności prywatnych inwestorów, którzy dobrze rozumieją ich rolę jako katalizatora rozwoju ekonomicznego. Tak więc nie bez przyczyny autorzy książki „Urban Landscape” piszą we wstępie, iż przestrzenie publiczne świadczą o zdrowiu i żywotności miasta. W szeregu pojawiających się nowych publikacjach poświęconych problematyce przestrzeni publicznych, jak wyżej cytowana, czy również „New Public Spaces” Sarah Gaventy, zwraca się uwagę na różnorodność nowych funkcji i typów działań pojawiających się w tych przestrzeniach. Podkreśla się rolę rozwiązań krajobrazowych wynikających z zasad projektowania zrównoważonego, a także wymienia nowe funkcje, które są wynikiem coraz bardziej zróżnicowanych potrzeb rozmaitych grup ludzkich. Możliwość wyboru formy spędzania wolnego czasu, nowe formy rekreacji sportowej czy poszukiwanie doznań edukacyjnych stanowią wyzwanie dla projektantów. Miasto Oświęcim, odpowiadając na potrzeby współczesności, również poszukuje dróg przeobrażania przestrzeni miejskiej, w tym przestrzeni miejskich placów. Propozycja, aby studenci I roku Wydziału Architektury, w ramach przedmiotu Projektowanie Wstępne architektoniczno-urbanistyczne, zaproponowali swoje wizje zagospodarowania przestrzeni wybranych placów w Oświęcimiu spotkała się z dużym zainteresowaniem zarówno dydaktyków jak i studentów. Projekt przestrzeni miejskiej ma swoje stałe miejsce w procesie dydaktycznym dla I roku, a możliwość skonfrontowania swoich wyobrażeń i pomysłów z realnym otoczeniem i potrzebami miasta spowodowała, że projekt stał się dużym wyzwaniem i zyskał na atrakcyjności. Przedmiotem projektów były trzy place, każdy o innym wyrazie przestrzennym i odmiennej roli w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta. Największy obszarowo plac im. Tadeusza Kościuszki, był trudnym tematem z kilku powodów. Połowę placu stanowi obecnie już zrealizowany obszar o charakterze reprezentacyjnym, z założeniem pomnikowym.

The public spaces of a city – squares, streets, parks – define its space, the clarity and beauty of the urban layout; they are conducive to the formation of a network of social contacts. The quality of these spaces influences strangers' perception of a city and the quality of the permanent residents' lives. It is obvious that an attractive public space where people feel well, like meeting their friends and relaxing raises the value of the surrounding areas in an economic meaning, too. It influences the activeness of the owners of the surrounding buildings, attracts investors, exchanges functions and increases the aesthetics of objects. It is worth mentioning the fact that new spaces in German, English or Scandinavian cities often come into being thanks to the activeness of private investors who understand their role as a catalyst of economic development. Thus, it is not a coincidence that the authors of the book “Urban Landscape” write that public spaces prove the health and liveliness of a city. Lots of new publications devoted to the problems of public spaces, like the abovementioned book or “New Public Spaces” by Sarah Gaventy, emphasize the diversity of new functions and types of activities in these spaces. They show the role of scenic solutions resulting from the principles of sustainable design and enumerate new functions which result from more and more diverse needs of various human groups. A possibility of choosing a form of spending free time, new forms of sports and recreation or a quest for educational sensations challenge designers. Responding to the needs of the

Autorzy nowych projektów, skupiając się na koncepcji drugiej części obszaru musieli zareagować i odpowiedzieć w swoich nowych projektach na bardzo czytelną i wyrazistą, zastaną kompozycję. Oczekiwany wielofunkcyjny charakter placu wymagał również nowego miejsca na parking, którego rolę pełni w tej chwili plac. Plac o nazwie „Bulwary” zlokalizowany jest na ciągu rekreacyjnym, prowadzącym wzdłuż rzeki Soły, na eksponowanym odcinku pomiędzy wzgórzem zamkowym i Starym Miastem. Istotnym wyzwaniem było zachowanie ciekawych widoków i rekreacyjnego charakteru tego miejsca. Podobnie jak w poprzednim przypadku należało przewidzieć miejsca parkingowe dla samochodów, które obecnie parkują na placu. Trzeci i najmniejszy obszarowo plac im. ks. Jana Skarbka położony jest w zwartej zabudowie śródmiejskiej. Na jego charakter rzutuje lokalizacja w północnej pierzei Synagogi, pełniącej funkcję muzeum oraz wyraźne powiązania funkcjonalno-przestrzenne z terenem wokół kościoła, ze wzgórzem zamkowym i śródmieściem. Obrazu placu dopełnia grupa dużych, dominujących drzew. Trudne lokalne uwarunkowania i wytyczne stawiane przez Plan Miejskowy zostały wzbogacone wiedzą i inwencją twórczą studentów, dzięki czemu otrzymano kilkadziesiąt bardzo zróżnicowanych pod względem formalnym i funkcjonalnym koncepcji. Pomimo, iż autorami są studenci I roku, związek z rzeczywistością, poznanie przez studentów tradycji i walorów miejsca spowodowały, że wykonali oni prace bardzo dojrzałe, które mogą być źródłem pomysłów dla władz miasta w dalszych pracach koncepcyjnych i projektowych dla tych obszarów. Wykazała to ożywiona dyskusja, która odbyła się 30 maja 2008 w Zamku w Oświęcimiu, przeprowadzona przy wybranych projektach eksponowanych na wystawie w zamkowych pomieszczeniach. W dyskusji wzięli udział przedstawiciele władz miasta, autorzy prac, dydaktycy i mieszkańcy miasta Oświęcimia. Nagrody Prezydenta Miasta Oświęcimia za najlepsze projekty otrzymali: Rafał Piniąż, Mariusz Pawlus, Karolina Sikorska. Wyróżnienia Katedry Kształtowania Środowiska Mieszkaniowego otrzymali: Anna Nieśpielak, Monika Pasek, Julia Przybył, Karolina Parkitna, Katarzyna Smaga, Mirosława Niezgodą, Eliza Owczarek. Prezentacja prac i ich skonfrontowanie z oczekiwaniami miasta i mieszkańców były lekcją nie do przecenienia dla przyszłych architektów. Prowadzący przedmiot: dr hab. inż. arch. Grażyna Schneider-Skalska prof. PK, zespół prowadzący zajęcia projektowe dr hab. inż. arch. Grażyna Schneider-Skalska prof. PK, dr arch. dr arch. Magdalena Jagiełło-Kowalczyk, Justyna Kobylarczyk, mgr arch. Grażyna Hanuszek-Partyla.

present day, the town of Oświęcim also searches for some manners of transforming an urban space, including the space of urban squares. A suggestion that the first year students of the Faculty of Architecture would propose their visions of developing the spaces of selected squares in Oświęcim as part of the subject Introduction to architectural and urban design met with general approval among the educators and students. A design of an urban space has its permanent place in the educational process for the first years, while a possibility of confronting one's visions and ideas with the real surroundings and the needs of the town made the project very challenging and attractive. The designs concerned three squares, each of a different image and a different role in the functional and spatial structure of the town. The largest Tadeusz Kościuszko Square was a difficult theme for several reasons. Half of the square is of presentable character with a monumental layout. Focusing on a concept for the other part, the authors of new designs had to react and respond to a very clear and readable existing composition. The expected multipurpose character of the square also required a new place for a car park which is situated there. A square named “Boulevards” is located on a recreational route leading along the Sola River on an exposed fragment between the castle hill and the Old Town. A significant challenge was to preserve the interesting views and recreational character of the place. Similarly to the previous case, it was necessary to find some places for parking. The third and the smallest Jan Skarbek Square is situated in the centre. Its character is dominated by a synagogue in the northern frontage which acts as a museum as well as some clear functional and spatial relations with the area around a church, with the castle hill and the centre. The square also has a group of big, dominating trees. The difficult local conditions and the guidelines of the Local Plan were enriched by the students' knowledge and creative inventiveness which produced several dozen formally and functionally diverse concepts. Despite the fact that the authors are the first year students, the relationship with reality, the tradition and values of the place enabled them to come up with very mature works which may be the source of ideas for the municipal authorities and their further concepts and designs for these areas. It was proven during a warm discussion combined with an exhibition which took place on May 30, 2008 at the castle in Oświęcim. Some representatives of the municipal authorities, the authors, some educators and inhabitants of the town of Oświęcim participated in the event. The authors of the best designs received the awards of the President of the town of Oświęcim: Rafał Piniąż, Mariusz Pawlus, Karolina Sikorska and honourable mentions from the Chair of Housing Environment: Anna Nieśpielak, Monika Pasek, Julia Przybył, Karolina Parkitna, Katarzyna Smaga, Mirosława Niezgodą, Eliza Owczarek. Presenting the designs and confronting them with the expectations of the town and its inhabitants was a very valuable lesson for the future architects. Supervisor Assoc. Prof. D.Sc. Ph.D. Arch. Grażyna Schneider-Skalska. Educational team Dr. Arch. Magdalena Jagiełło-Kowalczyk, Justyna Kobylarczyk, M.Sc. Arch. Grażyna Hanuszek-Partyla.



Wernisaż wystawy i wręczenie nagród. The vernissage of an exhibition with an award ceremony.